

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ПРАЦІ”
(для спеціалістів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри теоретичної та прикладної економіки
Н. В. Руденко

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри управління персоналом
(протокол № 8 від 02.09.08)

Руденко Н. В. Навчальна програма дисципліни “Міжнародний ринок праці” (для спеціалістів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. – 11 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Міжнародний ринок праці”, питання для самоконтролю, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Процес підвищення міжнародної мобільності та масштабності світових потоків робочої сили зумовлюється нерівномірністю соціально-економічного розвитку окремих регіонів і країн світу, періодичними кризовими подіями, які провокують макроекономічні та глобальні дисбаланси. Комплекс міжнародних і внутрішньонаціональних чинників сприяв прискореній еволюції, інтенсифікації процесів міжнародного руху робочої сили, формуванню в багатьох країнах світу нової економічної моделі, ознакою якої є залучення на національну територію якомога більшої кількості кваліфікованих кадрів, носіїв інформації та передових технологій з метою підвищення ефективності соціально-економічного розвитку та зростання капіталізації в інформаційно-знаннєвій формі.

Активний розвиток міжнародних ринків праці є чинником процесів глобалізації, наростання взаємопов'язаності й відкритості національних економік, інтернаціоналізації капіталу та виробництва. Тому вивчення проблематики тенденцій зайнятості та розвитку міжнародних ринків праці є досить актуальним.

Метою вивчення дисципліни “Міжнародний ринок праці” є ознайомлення з процесами, що відбуваються на міжнародному ринку праці, для більш глибокого пізнання, розуміння ролі своєї країни у світовій економіці.

Завдання дисципліни — забезпечити глибоке розуміння студентами закономірностей функціонування і розвитку міжнародного ринку праці. Курс “Міжнародний ринок праці” є дисципліною навчального плану підготовки магістрів у сфері управління трудовими ресурсами.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ПРАЦІ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Міжнародний ринок праці, його сутність, аналіз розвитку та функціонування
1	Сутність і тенденції розвитку міжнародного ринку праці
2	Міжнародна трудова міграція
3	Роль держави в регулюванні міграційних процесів
4	Міжнародна організація праці
5	Сутність і роль глобалізації в розвитку міжнародного ринку праці
6	Вплив глобалізації на зайнятість і соціально-трудові відносини
7	Шляхи інтеграції України в світовий ринок праці
Разом годин: 54	

ЗМІСТ
дисципліни
“МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ПРАЦІ”

Змістовий модуль I. Міжнародний ринок праці, його сутність, аналіз розвитку та функціонування

Тема 1. Сутність і тенденції розвитку міжнародного ринку праці

Основні характеристики ринку праці. Сутність і визначення міжнародного ринку праці. Основні тенденції розвитку міжнародного ринку праці. Глобалізація. Посилення міграційних процесів. Розширення використання міжнародних трудових норм. Шляхи спільних дій профспілок різних країн.

Література [2; 5; 10; 11; 15]

Тема 2. Міжнародна трудова міграція

Типи переміщення людей у міжнаціональному просторі залежно від мети. Відмінності трудової міграції від інших видів переміщення людей. Основні причини виникнення та існування міжнародної трудової міграції. Види міжнародної трудової міграції за періодичністю переміщення, рівнем кваліфікації робочої сили, ступенем легальності та мотивами переміщення.

Література [10; 13; 14; 22]

Тема 3. Роль держави в регулюванні міграційних процесів

Організація державного регулювання зайнятості. Розвиток системи інформаційного забезпечення державного регулювання зайнятості. Міжнародні норми адміністративної статистичної звітності. Міжнародне адміністративно-правове та економічне регулювання міграційних процесів.

Причини формування нелегальної трудової міграції. Позитивні та негативні наслідки міжнародної трудової міграції для країн-імпортерів і країн-експортерів. Регулювання міжнародних міграційних процесів.

Література [3; 10; 13; 14; 22]

Тема 4. Міжнародна організація праці

Мета і завдання створення Міжнародної організації праці. Керівні органи Міжнародної організації праці. Адміністративна рада: її функції. Міжнародне бюро праці: права і обов'язки.

Основні конвенції Міжнародної організації праці з питань регулювання ринку праці.

Література [1; 2; 11; 16]

Тема 5. Сутність і роль глобалізації в розвитку міжнародного ринку праці

Сутність глобалізації як процесу. Чинники розвитку глобалізації. Роль глобалізації у розвитку світової цивілізації. Теорема Стопера – Самюельсона. Переваги економічної глобалізації. Потенційні

проблеми та негативні наслідки глобалізації. Вплив глобалізації на розвиток міжнародного ринку праці.

Література [3; 4; 8; 14]

Тема 6. Вплив глобалізації на зайнятість і соціально-трудова відносини

Регіоналізація економіки. Суперечливі наслідки мобільності робочої сили та інтенсифікації міграційних процесів. Соціальна політика країн. Посилення позицій держави у виробленні та реалізації політики зайнятості. Політика трудового протекціонізму. Посилююча роль держави в регулюванні економічних процесів. Соціальне партнерство.

Діяльність Міжнародної організації праці щодо запобігання негативних наслідків глобалізації в галузі соціально-трудова відносин.

Література [3; 4; 8; 9; 14]

Тема 7. Шляхи інтеграції України в світовий ринок праці

Характеристика економічних реалій в Україні. Місце національного ринку праці України у світовому ринку. Ринок праці країн СНД. Формування механізму перерозподілу робочої сили.

Вступ України до СОТ: наслідки для національного ринку праці.

Література [2; 3; 11; 17]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сутність і визначення міжнародного ринку праці.
2. Основні тенденції розвитку міжнародного ринку праці.
3. Механізм саморегулювання на ринку праці.
4. Основні причини виникнення та існування міжнародної трудової міграції.
5. Типи переміщення людей у міжнаціональному просторі залежно від мети.
6. Відмінності трудової міграції від інших видів переміщення людей.

7. Види міжнародної трудової міграції за періодичністю переміщення.
8. Види міжнародної трудової міграції за рівнем кваліфікації робочої сили.
9. Види міжнародної трудової міграції за ступенем легальності та мотивами переміщення.
10. Хвилі міжнародної трудової міграції та їх особливості.
11. Фази міграційного циклу.
12. Вплив міграції робочої сили на економіку окремих країн.
13. Розвиток системи інформаційного забезпечення державного регулювання зайнятості.
14. Міжнародні норми адміністративної статистичної звітності.
15. Міжнародне адміністративно-правове та економічне регулювання міграційних процесів.
16. Причини формування нелегальної трудової міграції.
17. Інтелектуальна еміграція з країн СНД.
18. Позитивні та негативні наслідки міжнародної трудової міграції для країн-імпортерів і країн-експортерів.
19. Регулювання міжнародних міграційних процесів.
20. Форми державного регулювання міграції.
21. Принципи оптимального входження в процеси міжнародної міграції.
22. Чому в сучасному світі в різних країнах здійснюється активна політика державного регулювання міграції робочої сили?
23. Індекс економічної свободи.
24. Основні принципи політики України на ринку праці.
25. Динаміка і структура безробіття в Україні.
26. Державна політика щодо соціального захисту безробітних.
27. Теорія двоїстості ринку праці.
28. Що означає цивілізоване входження країни в міжнародний ринок праці?
29. Підвищення ефективності зайнятості населення і раціоналізація її структури.
30. Мета і завдання створення Міжнародної організації праці.
31. Керівні органи Міжнародної організації праці.
32. Адміністративна рада: її функції.
33. Міжнародне бюро праці: права і обов'язки.
34. Основні конвенції Міжнародної організації праці з питань регулювання ринку праці.

35. Хартія соціальних прав і гарантій.
36. Сутність глобалізації як процесу.
37. Чинники розвитку глобалізації.
38. Роль глобалізації у розвитку світової цивілізації.
39. Переваги економічної глобалізації.
40. Потенційні проблеми та негативні наслідки глобалізації.
41. Вплив глобалізації на розвиток міжнародного ринку праці.
42. Регіоналізація економіки.
43. Суперечливі наслідки мобільності робочої сили та інтенсифікації міграційних процесів.
44. Соціальна політика країн.
45. Економічний цикл і ситуація на ринку праці.
46. Посилення позицій держави у виробленні та реалізації політики зайнятості.
47. Політика трудового протекціонізму.
48. Посилююча роль держави в регулюванні економічних процесів.
49. Ринок праці та безробіття. Соціальні гарантії праці.
50. Соціальне партнерство.
51. Формування механізму перерозподілу робочої сили.
52. Національні та регіональні ринки робочої сили Східної Європи.
53. Національні та регіональні ринки робочої сили Західної Європи.
54. Діяльність Міжнародної організації праці щодо запобігання негативних наслідків глобалізації в галузі соціально-трудових відносин.
55. Характеристика економічних реалій в Україні.
56. Сучасний стан ринку праці в Україні.
57. Місце національного ринку праці України у світовому ринку.
58. Вступ України до СОТ: наслідки для національного ринку праці.
59. Ринок праці країн СНД.
60. Вплив глобалізації на ринок праці України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Конвенції* и рекомендації / Междунар. организация труда: В 2 т. — Женева: МБТ, 1991.

2. *Багрова І. В.* Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посіб. / І. В. Багрова, О. О. Гетьман, В. Є. Власюк. — К.: ЦУЛ, 2004. — 384 с.
3. *Васильченко В. С.* Державне регулювання зайнятості. — К.: Вид-во КНЕУ 2005. — 252 с.
4. *Васильченко В. С., Петюх В. М., Щетініна Л. В.* Ринок праці: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2006. — 228 с.
5. *Волкова О. В.* Ринок праці: Навч. посіб. — К: Центр учбової літератури, 2007. — 624 с.
6. *Калина А. В.* Державне регулювання зайнятості: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2006. — 144 с.: іл.
7. *Мазин А. Л.* Экономика труда: учеб. пособие / Мазин А. Л. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. — 575 с.
8. *Назарчук А. В.* Этика глобализирующегося общества. — М.: Директмедиа Паблишинг, 2002. — 381 с.
9. *Одягайло Б. М.* Міжнародна економіка: Навч. посіб. — 2-ге вид., випр. і доп. — К.: Знання, 2006. — 407 с.
10. *Петюх В. М.* Ринок праці: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 1999.
11. *Петюх В. М.* Ринок праці: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. — К.: Вид-во КНЕУ, 2000. — 128 с.
12. *Роцин С. Ю.* Экономика труда: экономическая теория труда: Учеб. пособ. / С. Ю. Роцин, Т. О. Разумова. — М.: Инфра-М, 2001. — 400 с.
13. *Рынок труда /* Под общ. ред. В. С. Буланова, Н. А. Волгина. — Учебник. — М.: Экзамен, 2000. — 447 с.
14. *Шевчук П. Є.* Сучасні тенденції на ринках праці та в структурі зайнятості в країнах Європи // Зайнятість та ринок праці. — К.: Вид-во РВПС України НАН України, 1999. — Вип. 10.

Додаткова

15. *Бурджалов Ф.* Фундаментальное исследование эволюции рынка труда // Мировая экономика и международные отношения. — 2007. — № 3. — С. 115–121.
16. *Вишневецкая Н.* Внешнеэкономическая либерализация и рынок труда // Мировая экономика и международные отношения. — 2004. — № 3. — С. 81–88.
17. *Лисогор Л.* СОТ і ринок праці: переваги і виклики // Праця і зарплата. — 2008. — № 17. — С. 5–7.

18. *Навойчик М.* Ринок праці в Польщі. Перспективи і проблеми у світлі результатів Загального національного перепису 2002 року // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. — 2005. — № 1. — С. 71–83.
19. *Никольская Г. К.* Личное потребление и занятость: опыт США // Труд за рубежом. — 2004. — № 4. — С. 29–44.
20. *Понеделко Г.* Сдвиги на рынке труда Испании // Мировая экономика и международные отношения. — 2008. — № 2. — С. 86–93.
21. *Роговина О. М.* Рынок труда Индии: проблемы и перспективы // Труд за рубежом, 2004. — № 1. — С. 42–60.
22. *Соболевская А. А.* Трудовая и профессиональная мобильность, динамика заработной платы в США // Труд за рубежом. — 2006. — № 4. — С. 3–21.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Міжнародний ринок праці ”	4
Зміст дисципліни “Міжнародний ринок праці”	4
Питання для самоконтролю	6
Список літератури	8

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Л. С. Тоболіч*
Комп’ютерне верстання *Н. М. Музиченко*

Зам. № ВКЦ-3982

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП
ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*